

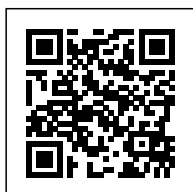

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

129/0

**Návrh poslanců Tomáše Martínka, Jakuba Michálka, Ivana Bartoše,
Jiřího Miholy, Petra Gazdíka a dalších na vydání zákona o výběru osob
do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí
státu a vlastnické politice státu (nominální zákon)**

Zástupce předkladatele: Martínek T. a další
Doručeno poslancům: 21. března 2018 v 9:07

N á v r h

ZÁKON

ze dne

o výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu a vlastnické politice státu (nominační zákon)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

VÝBĚR OSOB DO ŘÍDICÍCH A KONTROLNÍCH ORGÁNŮ PRÁVNICKÝCH OSOB S MAJETKOVOU ÚČASTÍ STÁTU

HLAVA I

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje

- a) zřízení, působnost a pravomoc Výboru pro personální nominace (dále jen „Výbor“),
- b) jmenování, volbu či návrhu ke jmenování nebo volbě osoby do funkce v řídicích a kontrolních orgánech právnických osob s majetkovou účastí státu (dále jen "nominační postup").

(2) Tento zákon se nepoužije v případech, kdy dojde k zavedení režimu překlenovací instituce nebo osoby pro správu aktiv vůči obchodní korporaci s majetkovou účastí státu podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu.

(3) Tento zákon se nepoužije na jmenování členů výboru pro audit, který je zřízen podle zvláštního zákona.

§ 2

Právnická osoba s majetkovou účastí státu

(1) Za právnickou osobu s majetkovou účastí státu se pro účely tohoto zákona považuje

- a) obchodní společnost, v níž má stát majetkovou účast,
- b) státní podnik, nejde-li o státní podnik, jehož právní poměry se dosud řídí zákonem č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů,
- c) národní podnik,

d) státní organizace Správa železniční dopravní cesty.

(2) Na jmenování osob vládou do správní rady a dozorčí rady právnické osoby zřízené na základě zvláštního zákona, která není uvedena v odstavci 1 a hospodaří s veřejnými prostředky¹, se použije tento zákon obdobně.

HLAVA II

VÝBOR

§ 3

(3) Vláda zřizuje Výbor, který je poradním orgánem vlády.

(4) Výbor posuzuje návrhy na nominaci osob, které mají být jmenovány, zvoleny či navrženy ke jmenování nebo volbě do funkce v řídicích a kontrolních orgánech právnických osob s majetkovou účastí státu (dále jen „návrh na nominaci“), předložené ministerstvem nebo jiným orgánem, do jehož působnosti návrh na nominaci osob spadá (dále jen „ministerstvo“).

(5) Výkon působnosti Výboru a jeho ostatní činnost odborně, organizačně, finančně a materiálně zabezpečuje Úřad vlády České republiky (dále jen „Úřad vlády“).

§ 4

Výbor má 5 členů, kteří ze svého středu volí předsedu a místopředsedu Výboru.

§ 5

(1) Členy Výboru jmenuje a odvolává vláda na návrh kteréhokoliv člena vlády.

(2) Funkční období člena Výboru končí uplynutím 90 dnů ode dne, kdy Poslanecká sněmovna vyslovila důvěru vládě, která o ni požádala po jmenování prezidentem republiky. Opakované jmenování člena Výboru je možné.

(3) Výbor je usnášeníschopný, jestliže je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů.

§ 6

Členem Výboru může být pouze fyzická osoba, která se svým jmenování do funkce člena Výboru souhlasí, ke dni jmenování

- a) dosáhla věku 30 let,
- b) je plně svéprávná,
- c) je bezúhonná,
- d) je bezdlužná,
- e) nejméně 5 let vykonávala činnosti spočívající v řízení právnických osob, v oboru práva, personalistiky, auditní činnosti, ekonomie nebo ve finanční či hospodářské oblasti, a
- f) není členem politické strany nebo hnutí ani k nim nemá žádný smluvní vztah.

¹ § 20 a § 21 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky.
§ 10 zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách.

§ 7

(1) Výkon funkce člena Výboru zaniká

- a) uplynutím funkčního období,
- b) odvoláním z důvodů uvedených v tomto zákoně,
- c) písemným vzdáním se funkce,
- d) přestal-li člen Výboru splňovat podmínku plné svéprávnosti, bezúhonnosti podle § 17 odst. 1, bezdlužnosti podle § 18 odst. 1, nebo podmínku podle § 6 písm. f),
- e) smrtí nebo prohlášením za mrtvého.

(2) Vláda člena Výboru může odvolat, nevykonává-li funkci člena Výboru ze zdravotních nebo jiných důvodů po dobu 6 po sobě následujících měsíců.

(3) Vláda člena Výboru odvolá bezodkladně, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy vyjde najevo, že

- a) v souvislosti s výkonem funkce přijal majetkovou výhodu v hodnotě přesahující částku 300 Kč od politické strany nebo hnutí, od právnické osoby založené politickou stranou nebo hnutím nebo od právnické osoby, jejímž společníkem nebo členem je politická strana nebo hnutí, nebo
- b) při výkonu funkce nebo v občanském životě ohrozil důvěru veřejnosti v nezávislý, nestranný a odborný výkon své funkce.

(4) Funkce člena Výboru v případech podle odstavce 1 písm. a), b), d) a e) zaniká dnem, v němž nastala některá z rozhodných skutečností.

(5) Vzdal-li se člen Výboru své funkce, zaniká jeho členství ve Výboru třicátým dnem po doručení písemného oznámení o vzdání se funkce předsedovi vlády, neobsahuje-li písemné vzdání se funkce pozdější den.

(6) Člen Výboru je povinen neprodleně informovat vládu o veškerých změnách vztahujících se k podmínkám členství uvedených v § 6 písm. c), d) a f).

§ 8

Členství ve Výboru je veřejnou funkcí, která nezakládá pracovní poměr nebo služební poměr k České republice. Za výkon této veřejné funkce náleží odměna, jejíž výši stanoví vláda, a cestovní náhrady, které se poskytují ve výši a za podmínek stanovených zákoníkem práce.

§ 9

(1) Seznam členů Výboru, jejich jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má člen Výboru trvalý pobyt, a profesní životopis zveřejní Úřad vlády na svých internetových stránkách.

(2) Způsob volby předsedy a místopředsedy Výboru, průběh jednání a rozhodování Výboru a další podrobnosti stanoví Statut Výboru a Jednací řád Výboru.

(3) Statut Výboru a Jednací řád Výboru schvaluje vláda.

HLAVA III NOMINAČNÍ POSTUP

§ 10

Základní ustanovení

- (1) Ministerstvo, kterým má být podán návrh na nominaci osoby, předloží tento návrh Výboru, nestanoví-li tento zákon jinak.

Výběrové řízení

§ 11

- (1) Před předložením návrhu na nominaci se koná výběrové řízení.
- (2) Oznámení o výběrovém řízení a podmínky, které musí fyzická osoba, která se uchází o výkon funkce v řídicím nebo kontrolním orgánu právnické osoby s majetkovou účastí státu, splňovat pro výkon funkce (dále jen „podmínky pro výkon funkce“), zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.
- (3) Oznámení o výběrovém řízení musí být zveřejněno nejméně po dobu 10 pracovních dnů.
- (4) Povinnost konat výběrové řízení se nevztahuje na naléhavé případy za předpokladu, že ministerstvo svým jednáním tento stav nezpůsobilo a ani jej nemohlo předvídat. Tento postup musí ministerstvo řádně odůvodnit a zdůvodnění zveřejnit na svých internetových stránkách, a to nejpozději současně s předložením nominace osoby Výboru.
- (5) Výběrové řízení se nekoná, pokud jde o zaměstnance ministerstva ve služebním poměru, který byl ministerstvem k výkonu funkce v dané právnické osobě pověřen.

§ 12

- (1) Ministerstvo je povinno stanovit podmínky pro výkon funkce s přihlédnutím k významu, předmětu činnosti, cílům a velikosti právnické osoby s majetkovou účastí státu. Podmínkami pro výkon funkce se rozumí zejména odborné předpoklady, příslušný stupeň vzdělání, je-li požadován, způsobilost seznamovat se s utajovanými informacemi v souladu s právním předpisem upravujícím ochranu utajovaných informací, je-li požadována, znalost cizích jazyků, důvěryhodnost, manažerské předpoklady, znalosti a odpovídají praxe v oboru řízení právnických osob, práva, personalistiky, auditní činnosti, ekonomie, účetnictví nebo finanční či hospodářské oblasti nebo praxe v oblasti předmětu podnikání nebo činnosti právnické osoby s majetkovou účastí státu.
- (2) Výběrového řízení se může účastnit pouze fyzická osoba (dále jen „uchazeč“), která ke dni podání přihlášky do výběrového řízení
- a) dosáhla věku 25 let,
 - b) je plně svéprávná,
 - c) je bezúhonná,
 - d) je bezdlužná,
 - e) není ve vztahu k funkci, o kterou se uchází, ve střetu zájmů,
 - f) splňuje podmínky stanovené pro výkon funkce jiným právním předpisem, jsou-li vyžadovány, a
 - g) splňuje podmínky stanovené pro výkon funkce podle odstavce 1.

§ 13

(1) K posouzení přihlášek podaných v rámci výběrového řízení ministerstvo ustaví výběrovou komisi. Výběrová komise má nejméně 3 členy, které jmenuje ministr. Výběrová komise je složena tak, aby měla odborné předpoklady pro posouzení, zda uchazeči splňují podmínky uvedené v § 12.

(2) V případě, že uchazeč nesplňuje podmínky pro výkon funkce uvedené v oznámení o výběrovém řízení nebo podmínky stanovené tímto zákonem nebo jiným právním předpisem, jsou-li vyžadovány, výběrová komise přihlášku uchazeče vyloučí. Ostatní přihlášky výběrová komise posoudí, vybere nejvhodnějšího uchazeče a stanoví pořadí dalších uchazečů.

(3) O výběrovém řízení a jeho průběhu se pořizuje písemný záznam.

§ 14

Nominace

(1) Ministerstvo je povinno po provedení výběrového řízení předložit Výboru návrh na nominaci osoby. Ministerstvo může Výboru předložit i vyšší počet návrhů na nominaci na tutéž funkci.

(2) Ministerstvo je povinno zveřejnit na svých internetových stránkách údaje o uchazeči, u něhož Výboru předkládá návrh na nominaci.

(3) Údaje podle odstavce 2 se zveřejňují v rozsahu jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má uchazeč trvalý pobyt, funkce, na níž je uchazeč nominován, a profesní životopis.

(4) Součástí návrhu na nominaci osoby je

- a) profesní životopis,
- b) kopie všech podkladů, které uchazeč předložil ve výběrovém řízení,
- c) záznam o výběrovém řízení a jeho průběhu, nebo uvede důvod, pro který se nekonalo výběrové řízení.

(5) Výbor si může vyžádat další podklady nebo informace za účelem posouzení návrhu na nominaci osoby. Současně stanoví lhůtu, do kdy mají být tyto dodatečné podklady nebo informace předloženy. Po tuto dobu neběží lhůta pro projednání návrhu na nominaci osoby podle § 15 odst. 1.

(6) Návrh na nominaci osoby podle odstavce 1 a další podklady nebo informace týkající se nominace a výběrového řízení ministerstvo zpřístupní k nahlédnutí poslanci nebo senátorovi na jeho žádost.

§ 15

Činnost Výboru

(1) Výbor návrh na nominaci osoby projedná a zaujme k němu stanovisko ve lhůtě 10 pracovních dnů ode dne podání tohoto návrhu. Pokud o to ministerstvo v naléhavých případech požádá, zaujme Výbor stanovisko neprodleně.

(2) Při posuzování návrhu na nominaci osoby Výbor přihlíží k podmínkám stanoveným tímto zákonem nebo jiným právním předpisem, jsou-li vyžadovány, k požadavkům obsaženým v zakladatelské listině, společenské smlouvě nebo ve stanovách právnické osoby s majetkovou účastí státu, k jeho dosavadnímu působení, jeho časovým možnostem a k odborným a osobnostním předpokladům pro výkon funkce.

(3) Výbor provede s uchazečem pohovor. Výbor si může k posouzení návrhu na nominaci osoby za účelem posouzení určité specializace přizvat třetí nezávislou osobu.

(4) O konání a průběhu pohovoru se pořizuje záznam. Písemný záznam obsahuje vždy alespoň

- a) datum a místo konání pohovoru,
- b) identifikaci nominované osoby,
- c) identifikaci právnické osoby s majetkovou účastí státu a označení orgánu, do kterého je osoba nominována,
- d) průběh pohovoru a
- e) zdůvodněné stanovisko Výboru k návrhu na nominaci, obsahující závěr o tom, zda Výbor doporučuje nebo nedoporučuje nominovanou osobu ministerstvu ke jmenování, zvolení či návrhu na zvolení nebo jmenování do funkce v orgánu právnické osoby s majetkovou účastí státu.

(5) V případě, že je ministerstvem předloženo více návrhů na nominaci osob na tutéž funkci v orgánu právnické osoby s majetkovou účastí státu, stanoví Výbor na základě zdůvodněných stanovisek pořadí nominovaných osob doporučených ke jmenování, zvolení či návrhu na zvolení nebo jmenování do funkce v právnické osobě s majetkovou účastí státu od nejvhodnější po nejméně vhodnou osobu. Toto pořadí pak výbor zašle ministerstvu spolu se záznamy podle odstavce 3 a současně jej zveřejní na svých internetových stránkách.

(6) Záznam podle odstavce 4 Výbor neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů od jednání Výboru, zašle ministerstvu a zveřejní na svých internetových stránkách.

§ 16

Závaznost doporučení Výboru

(1) Ministerstvo může jmenovat, zvolit či navrhnout ke zvolení nebo jmenování pouze osobu doporučenou Výborem, a to teprve po zveřejnění záznamu podle § 15 odst. 6. Pokud je Výborem doporučeno více osob na tutéž funkci v právnické osobě s majetkovou účastí státu, postupuje ministerstvo podle pořadí stanoveného Výborem.

(2) V případě, že Výbor nedoporučí ministerstvu žádnou osobu, ministerstvo musí vyhlásit nové výběrové řízení. To neplatí, pokud ministerstvo postupuje podle § 11 odst. 4 nebo 5; v takovém případě ministerstvo předloží Výboru nový návrh na nominaci osoby.

HLAVA IV

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 17

(1) Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje fyzická osoba, která byla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, nebo pro trestný čin hospodářský nebo pro trestný čin proti majetku, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

(2) Bezúhonnost se prokazuje u občanů České republiky výpisem z evidence Rejstříku trestů, který si vyžádá Úřad vlády nebo ministerstvo podle jiného právního předpisu. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Bezúhonnost cizích státních příslušníků se prokazuje výpisem z Rejstříku trestů, popřípadě obdobným zahraničním dokladem vydaným státem, jehož je fyzická osoba občanem nebo v němž má trvalý pobyt, nebo obdobným zahraničním dokladem vydaným orgánem státu,

v němž se zdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce v posledních 5 letech přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru nebo přede dnem podání přihlášky uchazeče do výběrového řízení. Nevydává-li tento stát obdobný zahraniční doklad, předloží fyzická osoba čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo orgánem státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo orgánem státu posledního pobytu.

(4) Doklady o bezúhonnosti podle odstavce 2 a 3 nesmí být starší než 3 měsíce přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru nebo přede dnem podání přihlášky uchazeče do výběrového řízení. Jsou-li doklady o bezúhonnosti v jiném než českém jazyce, předkládají se v originále a současně v překladu do českého jazyka; v pochybnostech má Úřad vlády právo požadovat úředně ověřený překlad.

§ 18

(1) Za bezdlužnou se pro účely tohoto zákona považuje fyzická osoba, která nemá evidován nedoplatek, s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky,

- a) u orgánů Finanční správy České republiky a orgánů Celní správy České republiky,
- b) na pojistném a na penále na veřejném zdravotním pojištění,
- c) na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nebo
- d) na peněžitých plněních obdobných plněním uvedeným v písmenech a) až c) ve státě, ve kterém má tato fyzická osoba bydliště nebo místo podnikání, nebo ve státě, ve kterém se zdržovala déle než 3 měsíce v posledních 5 letech přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru nebo přede dnem podání přihlášky uchazeče do výběrového řízení.

(2) Bezdlužnost se v případě skutečností podle odstavce 1 písm. a) až c) prokazuje potvrzením příslušného finančního úřadu, příslušného celního úřadu, příslušné zdravotní pojišťovny a příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, které nesmí být starší než 3 měsíce přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru nebo přede dnem podání přihlášky uchazeče do výběrového řízení.

(3) Bezdlužnost se v případě skutečností podle odstavce 1 písm. d) prokazuje potvrzením o bezdlužnosti, popřípadě obdobným zahraničním dokladem vydaným orgánem státu, jehož je fyzická osoba občanem nebo v němž má trvalý pobyt, a rovněž obdobným zahraničním dokladem vydaným orgánem státu, v němž se zdržovala nepřetržitě déle než 3 měsíce v posledních 5 letech přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru. Nevydává-li tento stát obdobný zahraniční doklad, předloží fyzická osoba čestné prohlášení o bezdlužnosti učiněné před notářem nebo orgánem státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo orgánem státu posledního pobytu. Tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce přede dnem podání návrhu na jmenování členem Výboru nebo přede dnem podání přihlášky uchazeče do výběrového řízení. Jsou-li doklady o bezdlužnosti v jiném než českém jazyce, předkládají se v originále a současně v překladu do českého jazyka; v pochybnostech má Úřad vlády právo požadovat úředně ověřený překlad.

§ 19

Splnění předpokladů uvedených v § 6 písm. e) a § 12 odst. 2 písm. f) a g) se prokazuje příslušnými listinami. Splnění předpokladů uvedených v § 6 písm. b) a f) a § 12 odst. 2 písm. b) a e) se prokazuje čestným prohlášením.

§ 20

Nedodržení postupu podle tohoto zákona způsobuje neplatnost jmenování či volby osoby, která byla jmenována nebo zvolena do funkce. Práva nabytá v dobré víře nejsou dotčena.

ČÁST DRUHÁ VLASTNICKÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

§ 21

Předkládání vlastnické politiky, jejího vyhodnocení a změn

Vláda předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky ke schválení

- a) návrh vlastnické politiky České republiky (dále jen „vlastnická politika“), a to nejpozději do šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona,
- b) pravidelné roční vyhodnocení vlastnické politiky, a to vždy do 30. září následujícího roku; součástí ročního vyhodnocení je zejména vyhodnocení jednotlivých cílů a jejich souladu s koncepcemi rozvoje resortů podle zvláštního zákona², a
- c) návrh změny vlastnické politiky, pokud její potřeba vyplyne z pravidelného ročního vyhodnocení dle písm. b).

§ 22

Obsah vlastnické politiky

Vlastnická politika upravuje zájmy, cíle a strategie státu, které zajišťují a prosazují příslušné orgány státní správy v mezích platných právních předpisů, zejména se jedná o

- a) soubor mechanismů, procesů a vztahů, podle kterých jsou právnické osoby s majetkovou účastí státu odborně a transparentně řízeny a kontrolovány nebo jsou uplatňována práva státu coby společníka nebo zakladatele,
- b) rozsah použitelnosti vlastnické politiky na právnické osoby s majetkovou účastí státu,
- c) zásady výběru a odměňování členů řídicích a kontrolních orgánů právnické osoby s majetkovou účastí státu, pokud je neupravuje zvláštní právní předpis; zásady odměňování musí zohledňovat plnění cílů uvedených ve vlastnické politice,
- d) požadavky na předcházení a řešení střetu zájmů u členů řídicích a kontrolních orgánů právnické osoby s majetkovou účastí státu,
- e) způsob ochrany veřejného zájmu a uplatňování společenské odpovědnosti,
- f) stanovení hierarchie jednotlivých cílů, kterých mají jednotlivé právnické osoby s majetkovou účastí státu dosáhnout,
- g) výčet střednědobých cílů na období 3 let,
- h) výčet dlouhodobých cílů na období 6 let a více, a
- i) indikátory umožňující orgánům právnické osoby s majetkovou účastí státu vyhodnotit plnění jednotlivých cílů,

² § 22 zákona č. 2/1969 Sb., kompetenčního zákona.

- j) seznam opatření, která bude nutné uplatnit k provedení vlastnické politiky (§ 25 odst. 2), a to i v případech dalších majetkových účastí právnické osoby s majetkovou účastí státu,
- k) lhůty pro opatření k provedení vlastnické politiky a jiné podrobnosti týkající se provedení vlastnické politiky.

§ 23

Cíle státu v právnické osobě

(1) Cíle státu v právnické osobě mohou být finanční a nefinanční. Finančními cíli může být například dosažení určité výše zisku nebo snížení zadlužení právnické osoby s majetkovou účastí státu. Nefinančními cíli se rozumí například poskytování služeb co největšímu počtu osob nebo zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve smyslu zvláštního zákona.³

(2) Cíle musí být způsobilé k plnění zájmů státu a dosažitelné v rámci podnikatelské nebo jiné činnosti právnické osoby s majetkovou účastí státu. Musí být měřitelné a musí být určena jejich priorita vzhledem k jiným stanoveným cílům navzájem.

(3) Ke každému cíli musí být přiřazen alespoň jeden indikátor umožňující orgánům právnické osoby s majetkovou účastí státu vyhodnotit jejich plnění.

§ 24

Působnost vlastnické politiky

Vlastnická politika se vztahuje na

- a) státní orgány, právnické osoby s majetkovou účastí státu a jiné organizace hospodařící s majetkem státu anebo řízené či ovládané státem, nestanoví-li vlastnická politika jinak,
- b) osoby zastupující stát v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob, a
- c) hospodaření s majetkovými účastmi státu v obchodních korporacích.

§ 25

Závaznost vlastnické politiky

(1) Vlastnická politika je pro orgány a osoby uvedené v § 24 závazná, není-li v ní uvedeno jinak. Pravidla jednání člena orgánu stanovená jinými zákony tím nejsou dotčena.

(2) Pokud je to nutné k provedení vlastnické politiky, uplatní příslušné ministerstvo vliv státu v právnické osobě s majetkovou účastí státu, aby dosáhlo změny zakladatelského právního jednání, změny smlouvy o výkonu funkce člena orgánu, podrobení jednotnému řízení podle zákona o obchodních korporacích⁴ nebo jiného potřebného opatření.

³ § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁴ § 79 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

§ 26

Vláda zveřejňuje na internetových stránkách Úřadu vlády způsobem umožňujícím dálkový přístup vlastnickou politiku, její změny a úplné znění vlastnické politiky včetně přijatých změn, výroční zprávy právnických osob s majetkovou účastí státu a roční vyhodnocení vlastnické politiky, včetně souvisejících usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

§ 27

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

k návrhu zákona o výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu a vlastnické politice státu (nominační zákon)

Obecná část

Předkládaný návrh zákona o výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu vychází z dříve předloženého návrhu, který byl zpracován na základě věcného záměru zákona o výběru odborníků do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu. Tento věcný záměr vláda schválila dne 22. června 2016 a svým usnesením č. 559/16 uložila 1. místopředsedovi vlády a ministru financí zpracovat a vládě předložit návrh zákona o výběru odborníků do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu.

1. Zhodnocení platného právního stavu

V současné době je problematika výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu upravena v některých svých aspektech v občanském zákoníku, v zákoně o obchodních korporacích, zákoně č. 77/1997 Sb., o státním podniku, v živnostenském zákoně, v zákoně o střetu zájmů a v některých dalších zákonech. Jde však o úpravu roztržitou, dotýkající se dané oblasti pouze z dílčích aspektů, a tedy aplikačně hůře uchopitelnou. Daná situace nevytváří předpoklady pro jednotnou objektivní personální politiku státu v této oblasti, což vyvolává určité pochybnosti u veřejnosti. Jde zejména o zákulisní dohody, politické tlaky, udělování těchto míst politikům jako určité formy odměny za loajalitu, které může být vnímáno jako určitý specifický druh korupce, a podobné nezdravé jevy.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Principem navrhované právní úpravy je transparentní výběr odborníků do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu na základě objektivních kritérií a pod veřejnou kontrolou. Jde zejména o pravidla spočívající v nastavení výběrových řízení do předmětných orgánů, zveřejňovací povinnosti (zveřejňování nominantů, zápisů z jednání Výboru pro personální nominace atd.).

Dále návrh zavádí vlastnickou politiku státu, kterou stát realizuje zejména vlastnické právo, neboť konečnými vlastníky všech státem vlastněných společností jsou občané a ti mají plné právo prostřednictvím svých volených zástupců stanovit pravidla cíle a pravidla pro fungování těchto společností, stejně jako tak činí vlastníci soukromých společností, zejména velkého holdingového typu. Návrh tak navazuje na doporučení OECD a osvědčenou praxi některých zahraničních států, např. Švédska.

Navrhovaný zákon respektuje zákaz diskriminace a rovnost mužů a žen v přístupu k funkcím v právnických osobách s majetkovou účastí státu.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Jak ukazují zkušenosti, exekutivní řešení otázky výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu, představované usnesením vlády č. 177 ze dne 17. března 2014, kterým byl zřízen Vládní výbor pro personální nominace a současně byl vládou schválen jeho Statut a Jednací řád, není zcela dostatečné především pro absenci veřejné kontroly celého procesu, i když toto usnesení vlády vytváří východisko právní úpravy. To je důvod pro přetrvávání určitých pochybností, že i nadále dochází k negativním jevům, uvedeným výše, na něž poukazuje již od roku 2010 i Bezpečnostní informační služba ve svých výročních zprávách. Uvedení celé problematiky na úroveň zákona povede k závaznosti formulovaných pravidel a k posílení důvěry veřejnosti v politiku státu v dané oblasti. Totéž platí i pro vlastnickou politiku, která byla v minulosti vládou neúspěšně projednávána.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava není v rozporu s ústavním pořádkem. Jde o úpravu zavazující pouze stát při výkonu jeho vlastnických práv, a to za rovných podmínek, za kterých jiní vlastníci velkých soukromých společností (holdingů) stanoví požadavky na fungování svých společností. V této souvislosti se nedotkne práv garantovaných Listinou základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předpisy Evropské unie, judikatura soudních orgánů Evropské unie nebo obecné právní zásady práva Evropské unie se na danou oblast nevztahují.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet a další oblasti

Navrhovaná právní úprava nebude mít výrazný dopad na státní rozpočet – odhad činí 700 000 až 1 000 000 Kč ročně, v čemž je zahrnuta odměna a další nároky členů Výboru, a dále náklady Úřadu vlády spojené s technickým zajištěním činnosti Výboru. Dopad na ostatní veřejné rozpočty bude nulový. Dopady na podnikatelské prostředí budou pozitivní, jelikož se zvýší odbornost osob řídicích a kontrolujících významné podniky. Nebude mít ani žádné negativní sociální dopady včetně dopadů na rodiny nebo specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, ani dopad na životní prostředí. Zákon předpokládá zveřejnění osobních údajů osob nominovaných od orgánů

právnických osob s majetkovou účastí státu, tento zásah do ochrany soukromí a osobních údajů je však přiměřený a vyvážený zájmem veřejnosti na informace o osobách ve významných veřejných funkcích. Případné zvýšené rozpočtové výdaje budou uhrazeny v rámci limitů, které stanoví Úřadu vlády příslušné rozpočtové dokumenty.

Pokud se týče korupčních rizik, je veřejná kontrola nad výběrem osob do funkcí v právnických osobách s majetkovou účastí státu cestou, která by měla eliminovat obsazování funkcí v těchto právnických osobách na základě osobních vztahů nebo součástí výměnného obchodu v rámci politických jednání. To by pak mělo významně přispět k omezení korupčních rizik a k vytváření protikorupčního prostředí.

Pokud se týče dopadů na bezpečnost nebo obranu státu, v rámci výběrového řízení budou v případě potřeby nastaveny požadavky na potenciální kandidáty, např. na stupeň prověření v zájmu ochrany utajovaných informací ve vztahu k právnickým osobám s majetkovou účastí státu, jejichž činnost se dotýká oblasti bezpečnosti nebo obrany státu. Jiný vliv na obranu nebo bezpečnost státu navrhovaná úprava nemá.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Řešená problematika se dotýká postavení fyzických osob. Po vyhodnocení stávající úpravy, která je dílčím způsobem upravena v některých zákonech a dále pak na exekutivní úrovni usnesením vlády, je možné konstatovat, že tato úprava není úpravou, která by zvýhodňovala některou skupinu osob, ať již se jedná o muže či ženy nebo o některou specifickou skupinu (rodiče s dětmi, zdravotně postižení).

Navrhovaná úprava si neklade za cíl tuto situaci změnit. Přijetím navrhovaného zákona nedojde ke zhoršení postavení žen nebo mužů, popř. některé ze specifických skupin. Zákon si současně neklade za cíl přinést úpravu, která by některou ze specifických skupin zvýhodňovala. Jeho cílem je vytvoření podmínky pro transparentní nastavení procesu výběru osob do řídicích a kontrolních orgánů v právnických osobách s majetkovou účastí státu, které umožní v této oblasti rovné výchozí podmínky pro uplatnění všech osob, které budou mít pro uvedené funkce rovné předpoklady.

Zvláštní část

K části první

K § 1:

Tento zákon upravuje z obecného hlediska oblast personálních nominací ve státní správě. První oblastí je oblast institucionální, tj. zřízení Výboru pro personální nominace (dále jen „Výbor“), který bude posuzovat návrhy na nominaci konkrétní osoby do řídicího nebo kontrolního orgánu právníké osoby s majetkovou účastí státu, a stanoví působnost a pravomoc tohoto Výboru, které jsou blíže uvedeny v jednotlivých ustanoveních.

Druhou oblastí, kterou zákon upravuje, je samotný nominační postup ministerstev či jiných příslušných orgánů (např. řídicího výboru Českých drah, a.s.), tj. postup při výběru osoby, která má stát zastupovat v orgánech právnických osob s majetkovou účastí státu. Zákon se bude vztahovat na postup ministerstev v oblasti personálních nominací do řídicích a kontrolních orgánů, a to jak monistické, tak i dualistické koncepce, tj. bude dopadat na jednatele, statutární ředitele nebo ředitele, členy představenstva, členy správní rady, členy dozorčí rady a jiné kontrolní orgány, jako může být například kontrolní komise. Orgán společnosti, na který se zákon nebude vztahovat, je výbor pro audit, a to vzhledem k jeho

povaze jako specializovaného orgánu a speciální zákonné úpravě, včetně náležitostí pro výkon auditní činnosti.

System by měl dopadat na nominace osob ze strany ministerstev (nikoliv případně ze strany jiných společníků nebo akcionářů od státu odlišných).

Zákon bude dopadat na personální nominace v těch případech, kdy je dána přímá personální nominační pravomoc příslušného ministerstva, tj. tam, kde je dána pravomoc přímo jmenovat konkrétní osobu. Pokud tedy příslušné ministerstvo přímo jmenuje osobu do některého z orgánů, pak se v plné míře uplatní navrhovaná úprava (např. ministerstvo jmenuje z postavení akcionáře člena dozorčí rady = uplatní se zákonný postup). Zákonný postup se rovněž uplatní v situaci, kdy stát toliko navrhuje kandidáta ke jmenování či volbě, tedy například v situaci, kdy stát není jediným akcionářem, ale navrhuje osobu valné hromadě.

Pokud není dána přímá personální nominační pravomoc příslušného ministerstva, např. představenstvo volí dozorčí rada, pak již nelze zákonnou úpravu personální nominace přímo aplikovat (naráželo by na mantinely soukromoprávní úpravy), nicméně vlastnická politika může v souladu se zájmy vlastníka určit, jakým způsobem stát uplatňuje jako vlastník svůj vliv, aby prosadil svůj zájem na odbornosti, bezkorupčnosti a výkonnosti těchto dalších orgánů.

Předmětná úprava se nebude vztahovat na specifickou povahu opatření k řešení krize podle zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, který upravuje proces řešení krize bank. Proces zavedení režimu překlenovací instituce nebo osoby pro správu aktiv je specifický svou časovou náročností, jelikož může nastat situace, že bude nutné ve velice krátké době (zpravidla přes víkend) vyměnit vedoucí orgán překlenovací instituce či osoby pro správu aktiv. Navíc je v souladu s § 103 a 114 zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, nutné zapojit do tohoto procesu Českou národní banku.

K § 2:

Stěžejní je vymezení pojmu právnická osoba s majetkovou účastí státu, kterou se pro účely tohoto zákona považuje obchodní společnost, v níž má stát majetkovou účast, státní podnik, národní podnik a Správa železniční dopravní cesty.

Pojem obchodní společnosti byl převzat ze zákona upravujícího obchodní korporace a vztahuje se na obchodní společnosti bez ohledu na výši majetkové účasti. Tento přístup byl zvolen v zájmu zachování rovnosti. V praxi totiž nelze odlišit situace, kdy existuje ještě veřejný zájem na jmenování osob do orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu (např. rozdělení právnických společností podle strategické významnosti). Tímto řešením dochází rovněž k řešení situací existence akcionářských dohod (není vyloučeno, že i při malém podílu v obchodní společnosti může být dána v rámci akcionářské dohody možnost nominovat zástupce do volených orgánů; případně může být situace opačná – i při větším vlivu bude akcionářská dohoda omezovat/určovat možnost nominovat zástupce). Tento zákon nikterak nenarušuje vymezení orgánů a nezasahuje do jmenování orgánů podle soukromoprávních předpisů, zejména zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

V případech státních podniků je situace jednoznačná, neboť funkci zakladatele vždy vykonává příslušné ministerstvo a hovoříme o tzv. 100% majetkové účasti státu. Tento zákon nikterak nenarušuje vymezení orgánů a nezasahuje do jmenování orgánů podle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

Státní podniky „v režimu zákona č. 111/1990 Sb.“ jsou (včetně těch v likvidaci) ty, které podle § 20 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb. nezačaly být v důsledku nepřizpůsobení zakládací listiny považovány za vzniklé podle zákona č. 77/1997 Sb. a které se podle § 20 odst. 1, 2 a 3 od účinnosti zákona č. 77/1997 Sb., tj. od 1. 7. 1997, řídí výhradně „dosavadními předpisy“,

tedy zejména právě zákonem č. 111/1990 Sb. Ust. § 20 zákona č. 77/1997 Sb. je přechodné ustanovení, které cíleně upravilo právní poměry pro vybranou skupinu státních podniků, jež se novému zákonu č. 77/1997 Sb. nepřizpůsobily. Tj. tato skupina státních podniků se zákonem č. 77/1997 Sb. neřídí a z toho důvodu také není vyňata z působnosti zákona č. 219/2000 Sb. (srov. § 54 odst. 1 věta čtvrtá a pátá cit. zákona). Tento stav se nezměnil ani novelizací zákona č. 77/1997 Sb. provedenou zákonem č. 253/2016 Sb. Přechodné ustanovení ke změnám provedeným tímto zákonem v zákoně č. 77/1997 Sb., které je obsaženo v čl. II bodu 1 zákona č. 253/2016 Sb., se týká pouze těch státních podniků, které se zákonem č. 77/1997 Sb. ke dni nabytí účinnosti čl. II bodu 1 zákona č. 253/2016 Sb. řídily, a nikoli těch, které se již od 1. 7. 1997 Sb. řídí (nadále) právními předpisy platnými a účinnými před uvedeným datem, tedy především zmíněným dřívějším zákonem č. 111/1990 Sb. Jde o „státní organizace“, které již nejsou hospodářsky aktivní, protože jsou v likvidaci, v konkursu a nebo případně existují jako „zbytkové“ pouze pro dořešení např. restitučních sporů, dokončení privatizace, apod.

Specifické postavení má Správa železniční dopravní cesty (dále jen „SŽDC“) jako státní organizace. Právní úprava SŽDC je obsažena v zákoně č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

Zvlášť je stanoveno, že postup pro nominaci se vztahuje i na případy nominace vlády (nikoliv však volby Poslanecké sněmovny) do dozorčí a správní rady osob hospodařících s veřejnými prostředky, tedy do správní a dozorčí rady Všeobecné zdravotní pojišťovny a o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách (viz obdobné vymezení v § 2 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole).

K § 3:

Zákonem se stanovuje, že vláda zřizuje Výbor. Úprava je obdobná jako tomu bylo doposud prostřednictvím úpravy na exekutivní úrovni, tj. prostřednictvím usnesení vlády. Výbor má postavení poradního orgánu vlády České republiky a jeho činností je posuzovat návrhy na nominace konkrétních osob do orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu, které budou předkládat jednotlivá ministerstva. Organizační, finanční, odborné a materiální zabezpečení činnosti Výboru bude zajišťovat Úřad vlády ČR.

V § 3 jsou rovněž vydefinovány situace, kdy se použije nominační postup podle tohoto zákona. Zákon se tedy vztahuje na návrhy na nominaci osob, které mají být jmenovány, zvoleny či navrženy ke jmenování nebo volbě do funkce v řídicích a kontrolních orgánech právnických osob s majetkovou účastí státu. Řídící a kontrolní orgány jsou pak definovány v jiných zákonech (zejména, ale nejen, § 44 ZOK), „právnická osoba s majetkovou účastí státu“ je definována v § 2.

K § 4:

Zákon stanovuje počet členů na 5. Konstrukce Výboru byla inspirována úpravou rozkladových komisí ve správním řádu.

Členové ze svého středu zvolí předsedu a místopředsedu, jejichž pravomoci bude stanovovat Statut Výboru a Jednací řád Výboru. Jedná se o běžné pojetí hierarchizace, které má sloužit k řádnému zajištění chodu činnosti Výboru.

K § 5:

Členy Výboru bude jmenovat vláda jako celek. Navrhovat člena Výboru může kterýkoliv člen vlády, což odpovídá povaze poradního orgánu. Tento institut je běžně

využívaný a uplatňovaný. Ve vztahu k odvolání bude vláda odvolávat pouze v případech stanovených zákonem, nikoliv v případech uplynutí funkčního období, vzdáním se funkce, přestane-li člen Výboru splňovat podmínku bezúhonnosti, smrti nebo prohlášení za mrtvého. Odvolat člena Výboru je opět možné na základě návrhu kteréhokoliv člena vlády, avšak jak již bylo uvedeno, tento návrh na odvolání může být podán pouze z důvodů stanovených zákonem.

Zákon stanovuje funkční období členů Výboru na dobu od zvolení do devadesátého dne po vyslovení důvěry nové vládě. Připouští se opakované zvolení členem Výboru, které se nikterak neomezuje.

K § 6:

Zákon stanovuje podmínky na člena Výboru. Členem Výboru může být pouze fyzická osoba, která se svým jmenováním do funkce souhlasí (prvek dobrovolnosti) a která ke dni jmenování, tj. schválení vládou, dosáhla věku 30 let. Podmínka věku 30 let se odvíjí od obecného požadavku na odbornost tohoto poradního orgánu, přičemž se předpokládá, že určitá odbornost, a především životní zkušenost je spojována mimo jiné i s věkem. Na druhé straně věková hranice nemůže být absolutně přísná, neboť již dnes lze pozorovat generaci osob, která svých úspěchů a odbornosti nabývá v dřívějších letech.

Dalšími obecnými požadavky je plná svéprávnost, bezúhonnost a bezdlužnost. Tyto požadavky mají zajistit určitý stupeň důvěryhodnosti člena Výboru.

Praxe v oboru auditní činnosti je odvozována od činností definovaných v zákoně upravujícím auditory (aktuálně zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů).

Za specifické požadavky můžeme označit požadavek praxe a tzv. požadavek apolitičnosti člena Výboru, tj. není členem žádné politické strany nebo hnutí, čímž se eliminuje riziko, rozhodování člena Výboru nebude ovlivněno jeho stranicou příslušností a politickým tlakem. Člen výboru nesmí mít k žádné politické straně ani jakýkoliv smluvní vztah, který zahrnuje též finanční nebo jiné majetkové příjmové plnění. Pojetí odbornosti Výboru také odpovídá požadavek praxe v některém v zákoně uvedených oborů. Zákon obsahuje výčet oborů, které jsou strategické a jsou nejvýznamněji spojovány s corporate governance. Stejně jako v případě stanovení věkové hranice, je i doba praxe stanovena s přihlédnutím na praktickou zkušenost, uplatnění odbornosti v praxi a s tím spojené zkušenosti.

K § 7:

Za účelem posílení postavení Výboru zákon stanovuje zánik funkce člena Výboru. Těmito způsoby jsou uplynutí funkčního období (s ohledem na pevně stanovené funkční období), odvolání, písemné vzdání se funkce, přestane-li člen Výboru splňovat podmínku bezúhonnosti podle tohoto zákona, smrtí nebo prohlášením za mrtvého.

Zákon stanovuje podmínku, za níž je možné odvolat člena Výboru, a to nevykonává-li svou funkci ze zdravotních nebo jiných důvodů po dobu 6 po sobě následujících měsíců. Důvody budou posuzovány individuálně, a to jak zdravotní, tak i jiné důvody. Obecně se má jednat o praktické důvody, jež jsou spojeny s dlouhodobou neúčastí člena na jednáních Výboru nebo vedoucích k tomu, že dlouhodobě neplní své povinnosti. V takovém případě nedochází k automatickému zániku funkce, ale kterémukoliv členu vlády vzniká oprávnění podat návrh na odvolání takového člena Výboru. Teprve vláda jako celek může o odvolání člena rozhodnout, a to pouze ze zákonem stanoveného důvodu.

Vláda musí odvolat člena výboru, pokud je jím porušena podmínka apolitičnosti anebo v případě, kdy je ohrožena důvěra veřejnosti v odborný a nestranný výkon jeho funkce.

S výjimkou vzdání se funkce dochází k zániku členství ve Výboru dnem bezprostředně následujícím devadesátému dni, v němž nastala rozhodná skutečnost, kterou je vyslovení

důvěry nové vládě Výjimku tvoří vzdání se funkce člena Výboru, které musí mít písemnou formu a musí být oznámeno předsedovi vlády jako představiteli vlády, o jehož poradní orgán se jedná. V případě písemného vzdání se funkce dochází k zániku členství třicátým dnem po jeho oznámení (doručení), není-li v písemném vzdání se funkce stanoveno pozdější datum, tj. datum po uplynutí třicátého dne.

Ve vztahu k bezúhonnosti, bezdlužnosti a členství v politické straně nebo hnutí zákon upravuje informační povinnost člena Výboru ve vztahu k vládě jako orgánu, který jej do funkce jmenoval (v praxi se předpokládá informování předsedy vlády jako vrcholového představitele vlády). Informační povinnost je nutné splnit bezodkladně poté, co se člen Výboru o změně dozvěděl. Za změnu lze považovat situaci, kdy člen Výboru již nadále nebude bezúhonný, bezdlužný nebo se stane členem politické strany nebo hnutí apod.

K § 8:

Členství ve Výboru je pojímáno jako veřejná funkce. Nejedná se o pracovní poměr podle zákoníku práce, ani služební poměr podle zákona o státní službě. Předpokládá se však, že výkon této veřejné funkce bude vykonáván na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr nebo na základě smluvního vztahu podle občanského zákoníku. Jedná se o veřejnou funkci, za kterou bude příslušet odměna. Výše odměny bude stanovena vládou. Při stanovení této výše by mělo být přihlédnuto k povaze, významnosti a charakteru funkce.

S výkonem funkce člena Výboru jsou nepochybně spojeny cestovní náhrady, jež budou poskytovány ve výši a za podmínek stanovených zákoníkem práce. Finanční prostředky v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 zajišťuje Úřad vlády, jako je tomu např. v případě činnosti Legislativní rady vlády a jejích pracovních komisí.

K § 9:

V rámci posílení důvěry v členy Výboru a zvýšení transparentního přístupu bude seznam členů Výboru, včetně jejich profesního životopisu, zveřejněn na webových stránkách Úřadu vlády.

Veškeré podrobnosti, jako například způsob volby předsedy a místopředsedy, stanovení jejich činnosti, průběh jednání, způsob rozhodování a jiné otázky procesního charakteru (např. hlasování per rollam) stanoví Statut Výboru a Jednací řád Výboru. Základními zásadami, kterými se Výbor musí řídit, jsou zejména objektivita, profesionální přístup a diskrétnost.

K § 10:

Samotný nominační postup, tj. postup při výběru osob, které mají zastupovat stát v řídicích a kontrolních orgánech právnických osob s majetkovou účastí státu, se vztahuje pouze na postup ministerstev (ve smyslu zavedené legislativní zkratky, viz § 2), nikoliv subjektů od ministerstev odlišných (tj. nikoliv případně ze strany jiných společníků nebo akcionářů od státu odlišných). Zákon bude dopadat na personální nominace v těch případech, kdy je dána přímá nominační personální pravomoc příslušného ministerstva, tj. tam, kde je dána pravomoc přímo jmenovat konkrétní osobu, a rovněž i na situace, kdy ministerstvo navrhuje kandidáta pro volbu jiným orgánem, např. valnou hromadou. Pokud tedy příslušné ministerstvo přímo jmenuje osobu do některého z orgánů, pak se v plné míře uplatní navrhovaná úprava (např. ministerstvo jmenuje z postavení akcionáře člena dozorčí rady; situace, kdy členy představenstva volí dozorčí rada, která je vybírá z uchazečů navržených valnou hromadou/akcionářem = uplatní se zákonný postup). Pokud není dána personální pravomoc příslušného ministerstva, např. členy představenstva volí dozorčí rada, ministerstvo nemůže navrhopvat kandidáty dozorčí radě, pak již nelze zákonnou úpravu personální nominace aplikovat (viz komentář k § 1).

V případě, že ministerstvo hodlá uplatnit svou přímou jmenovací pravomoc, zakládá ustanovení povinnost ministerstvu, do jehož působnosti daná právnická osoba s majetkovou účastí spadá, předložit Výboru k posouzení návrh konkrétní osoby, která má danou funkci zastávat. Tuto povinnost nemusí ministerstvo splnit pouze v případech stanovených zákonem. Smyslem povinnosti předložit návrh personální nominace k posouzení Výboru je zakotvit tuto povinnost jako pravidlo, čímž má obecně dojít k eliminaci libovůle ministerstev.

K § 11:

Za účelem zajištění vyšší míry transparentnosti ukládá zákon ministerstvům povinnost konat před předložením nominace konkrétní osoby Výboru výběrové řízení. Toto výběrové řízení je v působnosti každého ministerstva a zákon stanovuje pouze jeho minimální náležitosti. Jednou z náležitostí je oznámení výběrového řízení a uvedení podmínek pro výkon funkce, přičemž výběrové řízení musí být zveřejněno na webových stránkách ministerstva. Zákon stanovuje minimální lhůtu pro zveřejnění, a to 10 pracovních dnů.

Vyloučení povinnosti neprovádět výběrové řízení je ze zákona upravena jako výjimečná možnost, která musí být případně řádně zdůvodněna a takovéto zdůvodnění musí být v rámci transparentnosti zveřejněno způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tím by mělo být obecně zabráněno zneužívání tohoto institutu. Jakýkoliv výklad tohoto institutu musí být zcela restriktivní.

Úprava tohoto výjimečného institutu je inspirována úpravou obsaženou zákonem upravujícím veřejné zakázky, tj. musí se buď jednat o krajně naléhavý důvod, nebo časový důvod, který si ministerstvo nezpůsobilo samo svým jednáním (např. hromadné úmrtí, nemožnost dosavadního kandidáta nastoupit do příslušného orgánu právnické osoby a vzhledem k nemožnosti konání valné hromady, např. se koná z důvodu velkého počtu akcionářů a s tím spojené hospodárnosti pouze jednou za rok, bude nutné okamžitě nominovat jinou osobu).

Dalším případem, kdy není nutné provádět výběrové řízení, je tehdy, když ministerstvo chce pověřit výkonem dané funkce svého zaměstnance ve služebním poměru.

K § 12:

Ministerstvům se ukládá, aby pro každou konkrétní funkci v právnické osobě, pro níž se bude konat výběrové řízení, stanovila podmínky pro výkon funkce, jejichž splnění bude po uchazečích vyžadováno. Jelikož každá právnická osoba je jiná, nelze podmínky pro výkon funkce nastavit zákonem, tyto lze nastavit pouze v obecném rámci. Podmínky pro výkon funkce musí být nastaveny tak, aby odrážely význam, charakter, cíl a velikost právnické osoby s majetkovou účastí státu. Ustanovení obsahuje demonstrativní výčet, co se rozumí podmínkami pro výkon funkce, které by měly být vyžadovány. Demonstrativní výčet zakládá možnost přihlédnout i ke specifickým požadavkům na výkon funkce (např. požadavek bezpečnostní prověrky).

Stanoveny jsou podmínky obecnějšího charakteru, které musí být splněny vždy bez ohledu na to, o jakou právnickou osobu s majetkovou účastí státu se jedná. Předně se musí z povahy věci jednat o fyzickou osobu a v zájmu zajištění určitého stupně odbornosti a zkušeností byla zvolena věková hranice 25 let v době podání přihlášky do výběrového řízení. Vedle podmínky plné svéprávnosti, bezúhonnosti a bezdlužnosti se požaduje, aby uchazeč předložil čestné prohlášení, že ve vztahu k funkci, o kterou se uchází, se nenachází ve střetu zájmu (např. není v soudním sporu, v dodavatelském smluvním vztahu s předmětnou právnickou osobou anebo nemá jiný podobný blízký zájem). Praxe v oboru auditní činnosti je odvozována od činností definovaných v zákoně upravujícím auditory (aktuálně zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů). Důraz by měl být kladen i na subjektivní stránku uchazeče, resp. jeho

důvěryhodnost. Posouzení důvěryhodnosti představuje subjektivní posouzení, které je odvislé od různých informací (např. vychází se z informací předložených uchazečem, z informací z pohovoru, apod.).

K § 13:

Průběh a hodnocení výběrového řízení probíhá na příslušném ministerstvu, do jehož působnosti právnická osoba s majetkovou účastí státu spadá. Za účelem řádného zajištění výběrového řízení a s tím spojené vyšší míry transparentnosti má ministerstvo povinnost ustanovit výběrovou komisi. Tato komise musí mít nejméně 3 členy, kteří jsou jmenováni příslušným ministrem. Je pouze na úvaze příslušného ministerstva, jakým způsobem bude výběrová komise zasedat a jednat. Výběrová komise má povinnost zkontrolovat všechny příchozí přihlášky a vyloučit ty, které nesplňují podmínky uvedené v oznámení o výběrovém řízení, tímto zákonem nebo jiným právním předpisem. Zbylé přihlášky a uchazeče posoudí, vyberou nejvhodnějšího uchazeče a navrhnou pořadí zbylých uchazečů. Celý proces musí být zadokumentován nejméně ve formě písemného záznamu.

K § 14:

Po provedení výběrového řízení na ministerstvu se předává návrh na nominaci konkrétní osoby do funkce v právnické osobě s majetkovou účastí státu na posouzení Výboru. Ministerstvo má možnost výboru předložit neomezený počet návrhů na nominaci na tutéž funkci za podmínky, že se jedná o uchazeče, který absolvoval výběrové řízení, nejedná-li se o situaci, kdy výběrové řízení nebylo ze zákonných důvodů konáno. Návrh na nominaci konkrétní osoby musí společně s jejím postoupením Výboru zveřejnit ministerstvo na svých webových stránkách. Tento proces má vést k zajištění větší transparentnosti a posílení kontroly za účelem naplnění veřejného zájmu na obsazování funkcí v právnických osobách s majetkovou účastí státu. S ohledem na skutečnost, že se jedná o obsazení funkce právě v právnické osobě s majetkovou účastí státu, kde převládá zvýšený veřejný zájem, dojde ze zákona ke zveřejnění základních údajů o uchazeči, jehož nominace se Výboru předkládá. Údaje, které se zveřejňují, jsou obdobné jako u zákona upravujícího svobodný přístup k informacím. Všechny informace za účelem kontroly procesu musí být zpřístupněny k nahlédnutí poslanci nebo senátorovi na jeho žádost.

K § 15:

Výboru se ze strany ministerstva předkládá profesní životopis, kopie všech podkladů, které uchazeč předložil ve výběrovém řízení a záznam o výběrovém řízení a jeho průběhu. Pro posouzení Výborem budou dostačující podklady z výběrového řízení, čímž má být zamezeno přílišné byrokracii a administrativě zejména na straně uchazečů, kteří by jinak museli doklady o bezúhonnosti a bezdlužnosti dokládat dvakrát, kdyby se nominační postup časově protáhnul.

Výbor má na posouzení předložené nominace stanovenou lhůtu 10 pracovních dnů ode dne obdržení návrhu na posouzení. Výbor si může za účelem řádného posouzení vyžádat další doplňující podklady a informace od ministerstva, přičemž musí stanovit přiměřenou lhůtu pro doplnění. Po dobu stanovenou k doplnění podkladů a informací, neběží lhůta pro posouzení návrhu nominace konkrétní osoby. V naléhavých případech může ministerstvo požádat o neprodlené stanovisko Výboru.

Výbor posuzuje návrh nominace a konkrétní osobu s přihlédnutím k podmínkám stanoveným zákonem nebo zvláštním předpisem, jsou-li vyžadovány, a zejména k odborným a osobnostním předpokladům nominanta pro výkon funkce. Výbor by měl v této souvislosti přihlížet k významu, charakteru, cílům a velikosti právnické osoby s majetkovou účastí státu, do jejíhož orgánu je konkrétní osoba nominována. Další požadavky na členy orgánů však mohou být obsaženy také v tzv. zakladatelských právních jednáních ve smyslu § 123 zákona č.

89/2012 Sb. (např. společenské smlouvě v případě vícečlenné společnosti s ručením omezeným, anebo zakládací listině státního podniku ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb.), případně také ve stanovách akciové společnosti (které doplňují zakladatelskou listinu společnosti), přičemž i k těmto požadavkům by měl Výbor přihlížet.

Výbor povinně provede s uchazečem osobní pohovor. K posouzení konkrétní nominace si Výbor může také přizvat třetí nezávislou osobu, na níž se Výbor usnese, a která posoudí konkrétní specializaci vzhledem ke své odbornosti (např. energetika). Právo přizvat si odborníka na danou specializaci by měl Výbor využívat v případech, kdy je vzhledem k charakteru a předmětu činnosti právnické osoby požadována určitá specializace, kterou neovládá žádný člen Výboru.

O celém průběhu nominačního postupu, který je v kompetenci Výboru, se pořizuje nejméně písemný záznam. Tento záznam musí vždy obsahovat alespoň datum a místo konání pohovoru, identifikaci uchazeče, funkce a právnické osoby s majetkovou účastí státu, do které je uchazeč nominován, průběh pohovoru a zdůvodnění doporučení Výboru. Tento záznam musí být neprodleně, nejpozději však do 5 dnů, postoupen ministerstvu a zveřejněn na internetových stránkách ministerstva.

K § 16:

Stanovisko Výboru by mělo být akceptováno. V případě, že ministerstvo nesouhlasí, může nařídit konání nového výběrového řízení.

K § 17:

V tomto ustanovení, které navazuje na požadavky na člena Výboru a osoby, které by měly být nominovány uvedené v § 9 a § 12, jsou stanoveny podmínky bezúhonnosti. Požadavek bezúhonnosti je koncipován tak, aby se nejednalo o absolutní bezúhonnost, ale o takovou bezúhonnost, která je relevantní z hlediska zákonem sledovaného účelu. Bezúhonnost bude Úřad vlády, (resp. ministerstvo) zjišťovat sám z výpisu z evidence Rejstříku trestů. Výjimkou jsou cizí státní příslušníci, kteří budou mít povinnost tuto podmínku prokázat sami, a to výpisem z evidence Rejstříku trestů nebo jiným obdobným dokladem vydaným jiným státem, včetně českého překladu. V této souvislosti bude postačovat překlad prostý, tzn. úředně neověřený, přičemž v případě pochybností bude povinnost předložit překlad s úředně ověřeným překladem.

K § 18 a 19:

V případě podmínky bezdlužnosti (navazuje rovněž na podmínky v § 6 a § 12) jde především o daňovou bezdlužnost, o potvrzení o neexistenci jiných závazků vůči státnímu rozpočtu, neexistenci nedoplatků na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, včetně penále. Ustanovení vymezuje doklady, kterými bude bezdlužnost prokazována (potvrzení finančního úřadu, zdravotní pojišťovny atd.)

Ustanovení § 19 obsahuje, jakým způsobem má být doloženo splnění podmínek uvedených v § 6 a 12.

Předmětná navrhovaná právní úprava nesměřuje do soukromoprávních předpisů a nezpůsobuje neplatnost volby nebo právních jednání podle soukromoprávních předpisů (např. ustanovení § 155 zákona č. 89/2012 Sb.); soukromoprávní předpisy zůstávají nedotčeny.

K § 20:

Postup uvedený v zákoně je pro dotčené osoby závazný. V případě, že by vláda jmenovala osobu jinak, než je uvedeno v tomto zákoně, jmenování či volba by byla neplatná. Vzhledem k tomu, že daná osoba bude patrně nějaký čas fakticky funkci vykonávat (a obvykle bude i zapsána v příslušném rejstříku), bude třeba se neplatnosti nejprve dovolat (např. určovací žalobou). Práva nabytá v dobré víře tím nejsou dotčena.

K části druhé

K § 21 až § 26:

Ustanovení § 21 obsahuje legislativní zakotvení samotné vlastnické politiky státu s charakterizováním jejích jednotlivých parametrů. V tomto ustanovení je definována úloha vlády a Poslanecké sněmovny při vytváření a schvalování vlastnické politiky, její aktualizace a ročního vyhodnocování. Vláda je tak aktérem, který vlastnickou politiku iniciativně vytváří a aktualizuje a Poslanecká sněmovna tím, který ji schvaluje. § 22 charakterizuje vlastnickou politiku, její obsah a jednotlivé parametry. § 23 rozvádí cíle obsažené ve vlastnické politice a jejich dělení. Stanovuje jejich náležitosti a nezbytnost jejich faktické i právní splnitelnosti, s podmínkou přítomnosti indikátoru umožňujícího vyhodnocení úspěšnosti splnění daného cíle.

V § 24 je stanoven rozsah působnosti vlastnické politiky a v § 25 její závaznost. Vlastnická politika státu však nezbavuje členy orgánů jejich povinností, které jsou stanoveny ostatními zákony, zejména povinnost vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí (§ 159 NOZ) a jednat informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace (§ 51 ZOK), případně i dalších povinností, které plynou z jiných zákonů. Dostane-li se vlastnická politika do rozporu se zákonnou povinností, musí zákonná povinnost dostat přednost. § 26 stanovuje povinnost vlády zveřejňovat vlastnickou politiku a další související dokumenty způsobem umožňujícím dálkový přístup na svých internetových stránkách.

K části třetí

K § 27

Účinnost zákona se stanoví na první den třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 20. března 2018

Tomáš Martínek, v. r.

Jakub Michálek, v. r.

Ivan Bartoš, v. r.

Jiří Mihola, v. r.

Petr Gazdík, v. r.

Vojtěch Pikal, v. r.

Mikuláš Peksa, v. r.

Mikuláš Ferjenčík, v. r.

Jan Lipavský, v. r.

Ondřej Profant, v. r.
Jan Pošvář, v. r.
František Kopřiva, v. r.
Olga Richterová, v. r.
Lukáš Černohorský, v. r.
Dana Balcarová, v. r.
Radek Holomčik, v. r.
František Elfmark, v. r.
Martin Jiránek, v. r.
Lenka Kozlová, v. r.
Lukáš Bartoň, v. r.
Lukáš Kolářik, v. r.
Petr Třešňák, v. r.
Ondřej Polanský, v. r.
Tomáš Vymazal, v. r.
Vít Kaňkovský, v. r.
Jan Čížinský, v. r.
Marian Jurečka, v. r.
Marek Výborný, v. r.
Pavla Golasowská, v. r.
Stanislav Juránek, v. r.
Helena Langšádlová, v. r.
Dominik Feri, v. r.
Ondřej Veselý, v. r.
Alena Gajdušková, v. r.
Jan Chvojka, v. r.
Kateřina Valachová, v. r.

Věra Kovářová, v. r.

Jan Farský, v. r.

Petr Pávek, v. r.

Jana Krutáková, v. r.